

पाठ 2 : चुनौतीहरू र अवरोधहरू कसरी पार गर्ने ?

परिचय:

यस पाठमा, हामी महिला र युवाहरूले सामना गर्नुपरेका संघर्षहरूमा विशेष ध्यान केन्द्रित गर्दछौं । आन्तरिक र बाह्य दुवै कारकहरूको परीक्षण गर्दछौं । जीविकोपार्जनलाई असर गर्ने साझा अवरोधहरू र चुनौतीहरूको अन्वेषण गर्दछौं।

हामी विभिन्न समुदायहरूले कसरी धेरै चुनौतीहरूको सामना गरेका छन् भनेर हेर्नेछौं, हाम्रो आफ्नै क्षेत्रहरूमा कार्य लाई बढावा दिन प्रेरणा आकर्षित गर्दै। थप रूपमा, तपाईं आफ्नो क्षेत्रमा प्रमुख मानव र पूर्वाधार सम्पत्तिहरू पहिचान र वर्गीकृत गर्नुहुनेछ जुन जीविकोपार्जन विकासलाई समर्थन गर्न आवश्यक छ।

घटना अध्ययन: आदिवासी **जेनू** जातीले आफ्नो खेतीप्रणालीलाई जलवायु परिवर्तन मैत्री बनाउन परम्परागत **बीज**को प्रयोग गरे, र कृषिपर्यावरणमा ध्यान दिए।

यस लेखबाट:

जलवायु संकटले परम्परागत खाद्य प्रणालीलाई नयाँ अर्थ दिएको छ । 25 वर्षीया डेनिएला मिरान्डा भन्छिन्, “हाम्रो लागि पुर्यौली प्रणालीलाई पुनर्जीवित गर्नु अहिलेको आवश्यकता हो। उनको परिवार एक कृषि वन परियोजनामा संलग्न छ जसले ला मोजानाको माटोलाई पुनर्जीवित गर्न स्थानीय प्रजातिहरूको साथ 18 हेक्टर (44 एकड) भूमिमा बाली रोप्नेछ।

उनीहरूले सामना गरिरहेका चुनौतीहरू:

- भूमि र जलस्रोतको अभाव
- नाकोटिकजन्य लागूऔषधको तस्करी
- सशस्त्र समूहहरूको उपस्थिति
- व्यापक चरन वा चरन दोहन

- प्रदूषण
- एकैप्रकारका मात्र वृक्षारोपण
- बाढी र अन्य जलवायु प्रभावहरू

यी चुनौतीहरूको बावजुद उनीहरूको समुदायले आफ्नो परम्परागत खाद्य प्रणालीको रक्षा गर्न महत्त्वपूर्ण परियोजनाहरू विकास गरिरहेका छन्। किसान र बीउ संरक्षकहरूले एसोसिएशन अफ अर्गानिक एग्रिकल्चर एण्ड लाइभस्टक प्रोड्युसर्स (एसप्रोल) र उनीहरूको कम्युनिटेरियन सीड हाउस (कासा कोमुनिटेरिया डे सेमिलास क्रिओलास वाई नाटिभास) सँग काम गरिरहेका छन्। अहिले 25 परिवारले 32 वटा दुर्लभ वा लोपोन्मुख जातका बीउ बाँड्ने, भण्डारण गर्ने र व्यवसायीकरण गर्ने काम गरिरहेका छन्।

“सँगै काम गर्दा हामीलाई बचत गर्न, धेरै बीउ बाँड्ने र उचित मूल्यमा बेच्न मद्दत गर्दछ। बिचौलियाहरूबाट जोगिन र परिवारको आय बढाउन मद्दत गर्दछ। गत वर्ष हामीले बोगोटा र मेडेलिनका अर्गानिक रेस्टुरेन्टमा 80 लाख बीउ बिक्री गरेका थियौं। – रेम्बर्टो गिल (स्वदेशी जेनु किसान)।

मोन्टेरियाको युनिभर्सिटी अफ कोर्डोबा युनिभर्सिटीका जीवविज्ञानी कार्लोस गोन्जालेज भन्छन्, ‘जलवायु संकटका कारण **ला मोजानामा धेरै बाढी** आएको छ। किसान मार्टा प्राइमेरा एसेभेडो भन्छिन्, ‘सङ्गै थालेपछि बाली सखाप हुँदै गएको छ र रोपाइँको समयमा सधैं ढिला हुन्छ। वर्षा नहटेसम्म यहाँका बासिन्दाले मकै र गेडागुडीजस्ता अन्य बाली रोप्न पाउँदैनन्।’

चुनौतीहरूको बावजुद, मिरान्डा भन्छन् कि किसानहरूले सधैं जलवायु परिवर्तनसँग अनुकूलन गर्ने तरिकाहरू पत्ता लगाउनेछन्: “परम्परागत बीउहरू प्रयोग गर्नु भनेको हाम्रो विशिष्ट भूमि वा मौसमको अवस्था अनुकूलन गर्नु हो। तिनीहरूकहाँ फर्कनु अत्यावश्यक छ।”

घटना अध्ययन: धम्की, जबरजस्ती निष्कासन र जग्गा हडप्ने कामसँग लड्दै ब्राजिलका महिलाहरू

बाबासु नामको बदाम संकलन गर्ने र फुटाउने महिलाहरू हिंस्रक जमिनदारहरूले आफ्नो कटनी क्षेत्रहरूबाट बाहिर हटाएका थिए। बाबासुका रुखहरूमा पहुँचको अधिकारको लागि लड्नको लागि, तिनीहरू “कुब्राडेइरास डे बाबासु” (बाबासु ब्रेकर्स) को अन्तर-राज्य आन्दोलन गठन गर्न एक साथ आए। उनीहरूको प्रयासको परिणामस्वरूप “नि: शुल्क बाबासु कानून” भयो जसले नट्स सङ्कलन गर्ने महिलाहरूद्वारा बाबासुरुखहरूमा नि: शुल्क पहुँचको ग्यारेन्टी दियो। कानूनले उनीहरूलाई महिला संघमित्र दीर्घकालीन योजना बनाउन, उपकरण खरिद गर्न र बाबासु उत्पादनको व्यवसायीकरण गर्न अनुमति दिएको थियो। ब्राजिलमा 4,00,000 भन्दा बढी बाबासु ब्रेकरहरू छन् जसले ब्राजिलमा 1 करोड 80 लाख हेक्टर वनको संरक्षण गर्छन्।

भिडियो (7:32): [ब्राजिलका योद्धा महिलाहरू - बाबासु तेलमा पहुँचको लागि भुइँतहमा एक महिला आन्दोलन - ब्राजिल](#)

घटना अध्ययन: इन्डोनेसियाका ग्रामीण युवाहरू बसाइँ सराइ गरेर आफ्नो समुदायमा फर्किएको उदाहरण

आदिवासी इन्डोनेसियाली युवाहरूले शहरी क्षेत्रमा शिक्षा र रोजगारीका अवसरहरूको खोजीमा कसरी आफ्नो ग्रामीण समुदायहरू छोड्नुपथ्यो भन्ने आफ्नो आकर्षक कथा सुनाउँछन्। यो कथा शहरमा यी युवाहरूले सामना गर्नुपरेका चुनौतीहरू जस्तै सांस्कृतिक विच्छेद, रोजगारीका कठिनाइहरू र उनीहरूको परम्परागत जीवन शैलीको लालसामा केन्द्रित छ।

यो छोटो भिडियोले यी युवाहरूले आफ्नो समुदायमा फर्कने निर्णय गर्दा भोगेको परिवर्तनकारी यात्रालाई चित्रण गर्दछ। फर्केपछि, उनीहरूले नयाँ सीप, विचार र आफ्नो सांस्कृतिक सम्पदा र स्थानीय पारिस्थितिक प्रणालीप्रति नयाँ प्रतिबद्धता ल्याउँछन्। भिडियोले दिगो कृषि, शिक्षा र सांस्कृतिक संरक्षणका पहलहरू सहित स्थानीय विकासमा उनीहरूको पुनरागमनको सकारात्मक प्रभावलाई उजागर गर्दछ।

यी फर्केका युवाहरू आफ्नो समुदायको समृद्ध परम्पराका लाभग्राही मात्र होइनन्, आधुनिक चुनौतीहरूको सामना गर्दै आफ्नो समुदायको लचिलोपन र अनुकूलनमा महत्त्वपूर्ण योगदानकर्ताहरू पनि हुन्।

भिडियो (८:१९): [इन्डोनेसियाली आदिवासी युवाहरूको समुदाय फिर्ती— हामीले नगरे कसले गर्ने ? यस भिडियोबारे थप विवरण यहाँ उपलब्ध छ \[हामीले नगरे कसले गर्ने ?\]\(#\)](#)

युवाहरूलाई सक्रिय सहभागी गराउने हुने सिद्धान्तहरू

युवाहरूलाई सक्रिय सहभागी गराउँदा, युवाहरू विभिन्न स्थानहरूमा छन् र यसले उनीहरूको योगदान र आवश्यकताहरूलाई कसरी विषिष्ट बनाउँदछ भन्ने भेद गर्न महत्त्वपूर्ण छ । समृद्धको यात्रा: बसाइँ सराइ गर्ने युवाहरूको लागि अर्थपूर्ण काम जसले वन परिदृश्यलाई बढाउँछ।

- **बाँकी युवा:** समुदाय र क्षेत्रमा रहने युवाहरू।
- **गतिशील युवा:** युवाहरू जो टाढा सर्छन्, चाहे अस्थायी रूपमा वा स्थायी रूपमा।
- **फर्कने युवा:** युवाहरू जो अस्थायी वा स्थायी रूपमा, छोडेपछि आफ्नो क्षेत्र र समुदायमा फर्कन्छन्।

गत वर्ष एसियाका युवाहरूले युवा नेतृत्व निर्माण गर्दा महत्त्वपूर्ण ठानेका केही मार्गदर्शक सिद्धान्तहरू साझा गरेका थिए। यी सिद्धान्तहरू संसारका विभिन्न क्षेत्रहरूमा जीविकोपार्जनका पहलहरूको लागि प्रतिबिम्बित गर्न र विचार गर्न निमन्त्रणा हुन्।

- 1 **युवा संगठन अन्तरपुस्ता हो:** यस सिद्धान्तले नेतृत्व र निर्णय लिने प्रक्रियामा एल्डरहरू र युवाहरू बीचको पवित्र र महत्त्वपूर्ण सम्बन्धलाई जोड दिन्छ, प्रभावकारी अन्तरपुस्ता शासनलाई बढावा दिन्छ।
- 2 **नेताहरूले अधिक नेताहरू सिर्जना गर्छन्:** यसले युवा नेताहरूको महत्त्वमा जोड दिन्छ जसले भविष्यका पुस्ताहरूलाई उनीहरूको समुदायमा जान प्रतिधारण र निरन्तरता सुनिश्चित गर्न पोषण गर्दछ।
- 3 **अग्रणी द्वारा युवा सिक्नुहोस्:** युवाहरूको लागि नेतृत्व विकासमा अनुभवात्मक शिक्षाको भूमिका महत्त्वपूर्ण छ, जहाँ पहल र जोखिमहरू लिन प्रोत्साहित गरिन्छ, उनीहरूको सल्लाहकार हरू र सहयोगीहरू द्वारा प्रदान गरिएको विश्वास र स्थानद्वारा समर्थित।
- 4 **युवा सुरक्षा एक साझा जिम्मेवारी हो:** युवाहरूलाई भेदभाव, शोषण र हिंसाबाट बचाउनुहोस्, उनीहरूको मानसिक र कानूनी कल्याणलाई समर्थन गर्दै उनीहरूलाई हानिबाट जोगाउनुहोस्।
- 5 **ऐक्यबद्धता पवित्र छ:** यसले प्रणालीगत परिवर्तनका लागि युवाहरूसँग ऐक्यबद्धताको महत्त्वलाई जोड दिन्छ। युवाहरूलाई समर्थन गर्ने विभिन्न पृष्ठभूमिहरूमा बलियो र सहयोगी सञ्जालहरू निर्माण गर्ने शक्ति छ, र यसैले, सामूहिक कार्यलाई बढावा दिन्छ।

 पृष्ठ 25 देखि 31 सम्म पढ्नुहोस्: भाग 3 नेतृत्वमा युवाहरू

[पूर्ण रिपोर्टको लागि: हाम्रा एल्डरहरूको बुद्धि सिक्ने र बाँच्न: एसियामा भूमि, वन र क्षेत्रहरूका लागि युवा शक्ति]

गृहकार्य

व्यक्तिगत गृहकार्य (30 मिनेट)

समुदायका युवाहरूसँग दिगो जीविकोपार्जनमा छलफललाई प्रोत्साहन गर्ने प्रश्नहरू र प्रम्प्टहरू मार्गदर्शन गर्ने।

समूह गृहकार्य (60 मिनेट)

तपाईंको क्षेत्रमा प्राकृतिक र मानवीय सम्पत्तिहरू पहिचान गर्न र तिनीहरूले समुदायका आकांक्षाहरूसँग कसरी मिल्दोजुल्दो छन् भनी विचार गर्नको लागि म्यापिङ अभ्यास।